

INFORMATIONSBLAD

Nummer 2 2020

Waggeryds Museiförening

Rapport från årsmötet

Vid årsmötet hade vi glädjen att välja Anna Ireklint till ny ledamot i styrelsen. Därmed har vi en fulltalig styrelse i Museiföreningen.

Nadira Kilim, studieorganisatör för NBV, berättade om sin väg till Sverige från Bosnien och Hercegovina och sitt liv här de senaste 25 åren. En fängslande berättelse om hur Nadira och hennes familj integrerades i det svenska samhället.

Anna Ireklint och Lars Erik Joakimson

”Coronahälsning” från Museiföreningen

Inget är sig likt. Föreningens verksamhet ligger i stort nere, helt i linje med uppmaningarna från myndigheter och för vår del från Sveriges Hembygdsförbund. Detta har medfört att vi har ställt in vårt lördagsfika och våra arbetsträffar på måndagar. Studiecirkeln om verkstadsindustrin har också gjort ett uppehåll. Den tänkta föreläsningen tillsammans med IOGT/NTO på Bäckalyckan med Kåre Boberg om WIK:s 100 år blev inställd och Lars-Evert Eskilssons ”Glimtar från gamla Waggeryd” vid dagledigträffen i Equmeniakyrkan skjuts på framtiden. Vi har en konsert inplanerad i Järnvägsparken med Gota Stream Big Band onsdag 27 maj och det känns mycket osäkert om den kan genomföras. Uthyrningen i stugan har nästan stannat av.

I detta hårt ansträngda läge försöker vi ändå hålla igång arbetet med boken om WIK som är inne i sin slutfas. Kåre Boberg är färdig med texterna och bilderna har han och Sven-Bertil Karlsson klarat ut. Camilla Appelqvist arbetar intensivt med redigeringen och Thomas Bergquist och Lars Evert Eskilsson korrekturläser tillsammans med Lars Erik Joakimson. Mycket av arbetet kan ske i vars och ens kammare och material skickas digitalt eller hämtas och lämnas på Camillas bord i Magnisa stuga. Inom kort börjar vi vårt arbete med sponsorer till boken. Vi gör som tidigare – vi vänder oss till affärer, företag, föreningar och privatpersoner med en förfrågan om 1000 kronor eller mer som hjälp till bokens tryckkostnader. På så sätt fick vi 52 sponsorer när vi gav ut ”Waggerydsböckerna”.

Vår målsättning med WIK-boken är fortfarande att vi vara klara och kunna lämna manus för tryckning 1 juni och att vi ska kunna sälja den vid Hemvändardagen/Vaggerydsdagen lördag 29 augusti.

Men hur det blir med Hemvändardag, bokutgivningen och Museiföreningens övriga verksamhet är helt beroende på utvecklingen av det rådande sjukdomsläget.

Waggeryds Museiförenings tre första år

1995

Waggeryds Museiförening bildades 19 maj 1995 vid en träff med nio Vaggerydsbor på Sparbanken i Vaggeryd – Ingemar Ingefjäll, Georg Boberg, Gullvi Claesson, Magnus Dauhn, Roland Emanuelsson, Helena Isaksson, Lars Erik Joakimson, Arnold Kardemark och Thore Ohlsson. En interimsstyrelse tillsattes med de närvarande som ledamöter med undantag av Georg Boberg som ersattes av Kåre Boberg. Till ordförande utsågs Lars Erik Joakimson. Ingemar Ingefjäll blev sekreterare och Roland Emanuelsson kassör.

Styrelsen tog kontakt med husflyttningsbolaget Fritz Persson och Söner AB i Sölvesborg.

Kommunstyrelsen, Miljö o Byggnämnden och Kultur- o Fritidsnämnden uppvaktades för ansökan om tillstånd och bidrag. Intresset från allmänheten var stort, medlemsvärvningen satte fart. Georg Boberg meddelade att överskottet /75 000 kr/ som uppstått vid försäljningen av "Prosa, Poesi, Prologer" av Verner Malmsten, "Hemmavid" och "Strövtåg hemmavid och i omlandet" av Natan Boberg och Torsten Nygren, lämnas som bidrag till den nya föreningen.

På Vaggerydsdagen 1995 fick föreningen 83 nya medlemmar och den 7 september beslutade styrelsen att flytta Magnisa stuga till sin nya plats på andra sidan Stationsgatan. Vaggeryds kommun lovade ställa tomt till förfogande, anslå 50 000 kr och svara för anslutningsavgifterna. Kultur- och fritidsnämnden bidrog med 150 000 kr.

**TISDAGEN 5 DECEMBER
1995 RULLADE MAGNISA
STUGA UT PÅ STATIONS-
GATAN OCH 6 DECEMBER
PLACERAS STUGAN PÅ
DEN NYA HUSGRUNDEN I
JÄRNVÄGSPARKEN.**

1996

Vid årsmötet 7 mars ställde Ingemar Ingefjäll frågan: Vad skall Magnisa stuga användas till? Årsmötet svarade att stugan ska användas som arkiv och exponeringsplats för Natan Bobergs samlingar och att den kan användas för mindre utställningar, föreläsningar, lokal för sammanträden och studiecirklar m.m.

Årsmötet uppmanade styrelsen att fullfölja tanken att ta vara på den snart utrangerade semaforen som finns vid järnvägen i Vaggeryd. Den kunde placeras intill stugan och bli utgångspunkt för en liten järnvägshistorisk utställning.

Under året fick stugans tak nytt tegel, verandan återuppfördes i ursprunglig stil, ytterväggarna skrapades och grundmålades. Invändigt isolerades vinden och källartrappan kom på plats. Medlemsantalet steg till 200.

1997

Målningen utvändigt klarades av. Invändigt installerades elvärme, samt en vedkamin i hallen.

Bottenvåningen målades och tapetserades. Rummen inreddes. Utvändigt anlades gräsmatta. Vaggeryds Trädgårdsförening hjälpte till med anläggningen av en passande trädgård.

Söndagen 14 september öppnade Magnisa stuga sina dörrar för allmänheten. Kommunalrådet Evald Andersson talade och klippte banden. I samband med öppnandet visades två utställningar. Konstnären Bertil Ågren visade modeller på ett urval av sina offentliga konstverk. Waggeryds Släkt och bygdeforskare arrangerade en utställning om emigrationen från Byarums socken. 500 personer besökte Magnisa stuga under öppningsdagen och den följande veckan.

Medlemsantalet var 215.

Kulturbyggnaden Viktoria är riven

Huset Viktoria på Östergatan 10 (Viktoriagatan 9) efter att konstnären Anders Stark satt sin prägel på huset.
Foto Evert Melin 2008.

Ett av Vaggeryds tidigaste hus är nu rivet för att bli en parkeringsplats. Huset Viktoria uppfördes redan år 1900. Husnamnet beror på att det var rättaren på Gärhov, Anders Viktor Johansson, som byggde huset tillsammans med patron Otto Sundbäck från Sonarp. Vad dessa två herrar i övrigt hade gemensamt vet vi inte men ättlingar till dem har vuxit upp i Vaggeryd.

Otto Sundbäck, född i Ödestugu 1846, uppförde Sonarps gård på 1870-talet. Bland de sex barn han fick tillsammans med hustrun Kristina Karolina Klaesdotter kan nämnas Gideon Sundbäck och Tobias Sundbäck. Den sistnämnde var fotograf och det sägs att man inredde en fotoateljé åt honom i huset Viktoria. Tobias bodde dock aldrig i Vaggeryd, 1915 flyttade han med sin familj från Barnarp till Östersund. Hans bror Gideon blev mer känd. Efter avlagd ingenjörsexamen i Tyskland 1903 emigrerade han till Nordamerika, där han blev känd som den som förbättrade blytlåsets konstruktion. Tobias och Gideon hade en syster som hette Elmy, som var mor till Elias Andersson och därmed farmor till "Gliet" Eliasson. Den kände Gideon Sundbäck var alltså morbror till Elias Andersson.

Anders Viktor Johansson, född i Svenarum 1850, var gift med Gustava Larsdotter. I familjen föddes sex barn, en del av dem satte avtryck i Vaggeryd. Gustava och Anders Viktor Johansson var morföräldrar till Nils Svensson, "Nils August", eftersom deras dotter Elisabeth gifte sig med August Svensson. De fick söner Sven och Nils. Två andra barn till Gustava och Anders Viktor var målaren Erik Andersson, "H-Erik" kallad, och Emma Andersson, "Matemma", som hade matservering på Karlavägen. Se Från Waggeryd till Vaggeryd del 1, sid. 193.

Huset Viktoria med verandan vänd mot Östergatan. Längst bak står husbyggarna Gustava och Anders Viktor Johansson tillsammans med dottern Ellen Andersson. I främre raden från vänster: August och Elisabeth Svensson, parketläggare Gustaf Andersson, sömmerska Ebba Andersson, Emma Andersson, "Matemma" kallad, och Erik H. Andersson. Foto 1910 C. A. Alm.

Det har blivit skrädderi och herrekipering i huset Viktoria. Från vänster: Erik Fredriksson, Waldemar Zackrisson, Folke Petersson, Mallan Blomdahl och Erik Stenkvisst. Barnen är okända.

Fotograf till förra bilden var en person med namnet C. A. Alm. Flera foton finns som han har tagit i Waggeryd. Anders Johan Alm hette en stenarbetare som flyttade till Waggeryd 1903 och sedan bodde här hela sitt liv. En av hans söner, som var född 1887, var smed och hette Carl Anton Alm. Troligen är det han som är fotografen. Carl Anton flyttade till Nässjö 1914 och fick inga barn så det är svårt att få fram uppgifter om han hade fotografering som hobby.

Bilden visar att det fanns fler byggnader på gården. En tragisk olycka ägde rum den 24 november 1905 då tre små barn brann inne. Ett av barnen till fabriksarbetaren Anders Patrik Johannesson och hans hustru Alma Charlotta, född Elg, omkom direkt vid branden medan de två andra avled senare på sjukhuset.

År 1910 blev Anders Viktor Johansson ensam ägare till huset. År 1916 eller 1917 köptes det av skräddaren Carl Oskar Fredriksson och hans hustru Alma. I församlingsboken står att familjen flyttade in i huset Viktoria år 1917. C. O. Fredriksson hade tidigare haft sin verksamhet i samma hus som Hotell Grant men när hotellet 1921 övertogs av John Forsberg inrättade Fredriksson affärslokal med skrädderi och herrekipering i huset Viktoria.

På 1930-talet byggde C. O. Fredriksson ut huset Viktoria så att utseendet blev annorlunda än på ovanstående bild. Ingången till affärslokalen blev på hörnet av huset.

I familjen Fredriksson föddes barnen Erik, Uno, Gunnar, Anna, Margit, Britta, Åke och Kerstin. Yngsta dottern Kerstin Hesselström är 98 år gammal och bor på Lidingö.

Tredje och sista epoken för huset Viktoria blev när Kerstin och Anders Stark övertog huset 1975. Anders var en känd konstnär och satte sin prägel på huset.

Text Lars-Evert Eskilsson

Anders Stark framför huset Viktoria. Foto 1975.